

Sygn. akt II K 274/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2019 roku

Sąd Rejonowy w Jędrzejowie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Zbigniew Nowosielski

Protokolant: sekr. sąd. Ewelina Kasza - Stawiarska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w J. – nie stawił się

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 września 2019 roku w J.

sprawy :

M. C. (1), s. W. i M. z domu R., ur. (...) w J.

oskarżonego o to, że:

w okresie od dnia 1 listopada 2018 roku do dnia 11 kwietnia 2019 roku w S., woj. (...) uchylał się od wykonywania ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w J. z dnia 27 kwietnia 2017 roku sygn. akt III RC 51/17 na rzecz swoich córek P. C. i M. C. (2), gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, przez co naraził je na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,

tj. o przestępstwo z art. 209 § 1a kk

orzeka:

1. uznaje oskarżonego M. C. (1) za winnego popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu stanowiącego przestępstwo z art. 209 § 1a kk i za to na podstawie art. 209 § 1a kk wymierza mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 627 kpk zasądza od oskarżonego M. C. (1) na rzecz oskarżycieli posiłkowych: P. C. i M. C. (2) kwoty po 1.500 (jeden tysiąc pięćset) złotych tytułem poniesionych przez nich wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika;
3. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądza od oskarżonego M. C. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 190 (sto dziewięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów sądowych.

Sygn. akt II K 274/19

UZASADNIENIE

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. C. (1) i U. C. ze związku małżeńskiego posiadają dwójkę dzieci: córkę P. i córkę M.. We wrześniu 2016 roku przestali razem zamieszkiwać gdyż M. C. (1) wyprowadził się do innej kobiety. Po wyprowadzce M. C. (1) dawał U. C. na utrzymanie swoich dzieci po 200 złotych tygodniowo co spotkało się z dezaprobatą tej ostatniej, która uznała, że w/w kwoty są niewystarczające z punktu widzenia kosztów utrzymania ich wspólnych dzieci. Jeszcze w czasie kiedy wspólnie zamieszkiwali próbowała swojemu mężowi tłumaczyć, że utrzymanie rodziny wiąże się ze znacznie

większymi nakładami finansowymi niż te, które faktycznie świadczył, ale nie znalazła u niego zrozumienia. Podobna sytuacja miała miejsce po wyprowadzce M. C. (1) w konsekwencji czego U. C. wystąpiła do sądu z pozwem o alimenty na ich dzieci.

Na mocy ugody zawartej w dniu 27 kwietnia 2017 roku przed Sądem Rejonowym w J. w sprawie o sygn. akt III RC 51/171 M. C. (1) zobowiązał się do płacenia tytułem alimentów na rzecz P. C. i M. C. (2) kwoty po 600 złotych miesięcznie na rzecz każdej z nich płatnych do 10-go każdego miesiąca poczynając od 22 marca 2017 roku z każdorazowymi odsetkami ustawowymi w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat. Po zawarciu w/w ugody M. C. (1) jedynie przez pierwsze trzy miesiące płacił alimenty na córki w pełnej wysokości by po upływie tegoż okresu całkowicie zaprzestać ich regulowania. Skutkiem tego prowadzone było wobec niego postępowanie karne o czyn z art. 209 § 1a k.k., które zakończyło się wydaniem wobec niego wyroku skazującego w sprawie o sygn. akt II K 171/18 Sądu Rejonowego w J..

W okresie od dnia 1 listopada 2018 roku do dnia 11 kwietnia 2019 roku M. C. (1) nie realizował orzeczonych na mocy w/w ugody rat alimentacyjnych na rzecz pokrzywdzonych P. C. i M. C. (2) skutkiem czego prowadzona była wobec niego egzekucja komornicza, która jednakże nie doprowadziła do wyegzekwowania od niego należnych świadczeń.

Cały ciężar utrzymania dzieci oskarżonego spoczywał tym samym na ich matce U. C., która podejmował pracę zarobkową zarówno w kraju jak i zagranicą. M. C. (1) mimo, iż podejmował pracę zarobkową nie współfinansował utrzymania dzieci w w/w okresie jak również nie pomagał ich matce a swojej żonie w opiece nad nimi i ich wychowaniu, nie interesował się tym czy mają one zaspokojone podstawowe potrzeby życiowe (ubranie, wyżywienie itp.), nie czynił im prezentów ani nie finansował innych wydatków o charakterze edukacyjnym, rekreacyjnym czy kulturalnym.

Osiągane przez U. C. dochody nie wystarczały na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych dzieci, w związku z czym w okresie od 1 listopada 2018 roku do 11 kwietnia 2019 roku systematycznie korzystała ona ze świadczeń alimentacyjnych z funduszu alimentacyjnego w kwocie po 500 złotych miesięcznie na każde dziecko. Uzyskiwane w ten sposób kwoty U. C. przeznaczała na codzienne potrzeby dzieci związane z ich utrzymaniem m.in. żywność, ubrania, leczenie czy potrzeby edukacyjne itp., a więc na przedmioty pierwszej potrzeby, adekwatne do wieku dzieci.

W okresie czasu od 1 listopada 2018 roku do 11 kwietnia 2019 roku M. C. (1) uchylał się zatem od wykonania ciężącego na nim z mocy ustawy i ugody sądowej obowiązku alimentacyjnego wobec swoich dzieci P. i M. C. (2). Od dnia 10 czerwca 2018 roku M. C. (1) nie figuruje w ewidencji osób bezrobotnych lub poszukujących pracy.

Dowody: wyjaśnienia oskarżonego M. C. (1) (k. 29-30, 52), zeznania świadków: U. C. (k. 17-18, 52v-53), M. C. (2) (k. 21-23, 53), decyzja Burmistrza o przyznaniu świadczenia alimentacyjnego (k. 2-3), informacja Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowy w J. (k. 4-5, 10), odpis protokołu ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w J. w sprawie o sygn. akt III RC 51/17 (k. 6), informacja Ośrodka Pomocy (...) w S. (k. 8), informacja Powiatowego Urzędu Pracy w J. (k. 9), informacja Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w S. (k. 32), dane o karalności (k. 33-35)

M. C. (1) ma 48 lat. Jest osobą rozwiedzioną, posiada dwoje dzieci w wieku 19 i 15 lat. Uzyskał wykształcenie zawodowe. Utrzymuje się z pracy zarobkowej w charakterze mechanika samochodowego uzyskując z tego tytułu średni miesięczny dochód w kwocie 2.200 złotych. Nie był leczony psychiatrycznie, odwykowo ani neurologicznie. W przeszłości był wielokrotnie karany w tym m.in. za przestępstwo z art.209 § 1 kk.

Dowód: wyjaśnienia oskarżonego (k. 29-29v), dane o karalności (k. 33-35)

M. C. (1) przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i skorzystał z przysługującego mu prawa do odmowy składania wyjaśnień.

Dowód: wyjaśnienia oskarżonego (k. 29-30, 52)

Sąd zważył, co następuje:

Przestępstwo z art. 209 § 1a k.k. jest przestępstwem skutkowym z zaniechania. Jego strona przedmiotowa wyraża się w uporczywym uchylaniu się od ciężącego na sprawcy obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeśli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące i przez to narażenie osoby uprawnionej na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Realizacja znamion typu czynu zabronionego następuje, jeżeli na sprawcy ciążył obowiązek alimentacyjny z mocy orzeczenia sądowego czy też ugody; uchylał się od tego obowiązku w sposób uporczywy; uchylanie, o którym mowa, polegało na nielożeniu na utrzymanie osoby uprawnionej; w wyniku tego nielożenia osoba uprawniona narażona została na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przy czym zaległość z tego tytułu stanowiła co najmniej równowartość 3 świadczeń okresowych.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wina i okoliczności popełnienia przez oskarżonego M. C. (1) zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu nie budzą wątpliwości. Wniosek ten, wynika z wszechstronnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w toku procesu przeprowadzonej z uwzględnieniem zarówno zasad wiedzy jak i doświadczenia życiowego.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest okoliczność, iż na M. C. (1) ciążył obowiązek utrzymania swoich dzieci P. i M. C. (2). Powyższe wynika z treści ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w J.sygn. akt III RC 51/17, na mocy której oskarżony zobligowany był dokonywać co miesiąc wpłat rat alimentacyjnych w kwocie po 600 złotych na każde z dzieci.

Poza sporem pozostaje także okoliczność, iż M. C. (1) w okresie objętym aktem oskarżenia nie realizował obowiązku lożenia na utrzymanie swoich dzieci. Dowodzą tego zeznania świadków: U. C. i M. C. (2), dokumentacja prowadzonej wobec oskarżonego egzekucji komorniczej dot. świadczeń alimentacyjnych oraz wyjaśnienia samego oskarżonego, który przyznał się do popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu.

Świadek U. C. zeznała, iż od momentu zawarcia ugody sądowej ustalającej wysokość należnych jej córkom alimentów oskarżony regulował w/w alimenty jedynie przez okres 3 miesięcy po czym zaprzestał płacenia alimentów. Nie przejawiał również większego zainteresowania dziećmi i ich potrzebami, nie dbał o utrzymywanie z nimi więzi emocjonalno - uczuciowej, nie pomagał jej w opiece i wychowaniu ich wspólnych dzieci. Nie łożył na ich utrzymanie, nie czynił dzieciom żadnych prezentów, nie finansował ich potrzeb związanych z edukacją czy też wypoczynkiem. A zatem w okresie wskazanym w akcie oskarżenia oskarżony nie podejmował trudu współuczestniczenia zarówno w utrzymaniu ich wspólnych dzieci jak ich wychowaniu i opiece nad nimi. Całość ciężaru utrzymania dzieci spoczywała na jej barkach a jej skromne dochody nie pozwalały na zaspokojenie podstawowych potrzeb jej dzieci co stało się podstawą do przyznania świadczeń alimentacyjnych z funduszu alimentacyjnego. Jak podała potrzeby jej dzieci nie ograniczały się do ich wyżywienia czy ubrania ale również, ze względu na ich wiek, konieczności ponoszenia kosztów związanych z ich obowiązkową edukacją szkolną, zajęciami dodatkowymi i leczeniem. Wedle wiedzy jaką dysponowała świadek oskarżony w w/w okresie nie cierpiał na żadne poważne schorzenia, które uniemożliwiłyby mu podejmowanie pracy zarobkowej. Przeciwnie podejmował pracę w charakterze kierowcy oraz dorabiał sobie grą na weselach i innych tego rodzaju imprezach. Z uwagi na swoją sytuację finansową U. C. otrzymywała na dzieci świadczenia alimentacyjne z funduszu alimentacyjnego w kwocie po 500 złotych na każde dziecko, bez których to świadczeń nie byłaby w stanie zaspokoić wszystkich podstawowych potrzeb życiowych swoich córek mimo, iż sama podejmowała dorywczą pracę zarobkową zagranicą i w kraju.

Sąd obdarzył wiarą zeznania świadka. Są one konsekwentne, stanowcze, korespondują ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją z postępowania egzekucyjnego jak również z zeznaniami M. C. (2) i treścią decyzji o przyznaniu świadczenia alimentacyjnego na rzecz jej dzieci P. i M. C. (2).

Z informacji Komornika Sądowego z dnia 29 marca 2019 roku wynika, iż postępowanie egzekucyjne wobec M. C. (1) wszczęto na wniosek U. C. jako reprezentanta ustawowego pokrzywdzonych P. i M. C. (2) i egzekucja ta jest prowadzona od dnia 27 kwietnia 2017 roku. Egzekucja ta okazała się jednak bezskuteczna a oskarżony w toku

prowadzonego postępowania dokonał jedynie niewielkiej wpłaty na poczet zadłużenia alimentacyjnego w kwocie 418,06 złotych.

Z zeznaniami świadka U. C. korespondują zeznania świadka M. C. (2), która potwierdziła okoliczności przedstawione przez jej matkę podnosząc, iż jej ojciec nie łożył na utrzymanie jej i jej siostry, nie finansował żadnych istotnych wydatków na dzieci związanych choćby z ich edukacją, nie czynił im żadnych wartościowych prezentów. Choć sporadycznie się z nią kontaktował telefonicznie nie interesował się szczegółowo jej sytuacją życiową, postępami w nauce czy też potrzebami materialnymi. Jak zeznała zarówno z własnej obserwacji jak i informacji uzyskanych od matki wie, że problem nie łożenia przez oskarżonego na utrzymanie jej i jej siostry ma charakter zadawniony a jej ojciec był już za taki czyn karany. Również jej uwagi w stosunku do ojca, iż jeżeli nie będzie płacił alimentów to narobi sobie kłopotów nie spotkały się z pozytywną reakcją z jego strony. Świadek zaznaczyła także, że cały ciężar utrzymania dzieci spoczywał na jej matce, która podejmowała pracę dorywczą zagranicą oraz w Polsce jednakże pozyskiwane przez nią dochody nie starczą na zaspokojenie wszystkich podstawowych potrzeb jej i jej siostry, które to potrzeby rosły wraz z tym jak dorastały. Nawet teraz kiedy jej matka uzyskuje świadczenia alimentacyjne z Funduszu Alimentacyjnego oraz świadczenie 500 plus to i tak zdarza się, że niektóre wydatki na nią musi odkładać w czasie z uwagi na brak wystarczających środków finansowych. Sąd obdarzył w/w zeznania przymiotem wiarygodności. Były one jasne, logiczne, wespół z zeznaniami U. C. tworzyły całościowy obraz postawy oskarżonego odnośnie braku realizacji przez niego obowiązku alimentacyjnego wobec swoich dzieci.

Sąd dał również wiarę wyjaśnieniom oskarżonego, które ograniczyły się jedynie do deklaracji o przyznaniu się do popełnienia zarzucanego mu aktem oskarżenia czynu. W kontekście zeznań w/w świadków Sąd nie miał wątpliwości co do ich prawdziwości.

W świetle powyższych rozważań nie ulega wątpliwości, że M. C. (1) swoim zachowaniem polegającym na tym, że w okresie od dnia 1 listopada 2018 roku do dnia 11 kwietnia 2019 roku w S., woj. (...) uchylał się od wykonywania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w J.z dnia 27 kwietnia 2017 roku sygn. akt III RC 51/17 na rzecz swoich córek P. C. i M. C. (2), gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, przez co naraził je na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, wypełnił ustawowe znamiona przestępstwa z art. 209 § 1a k.k.

Postępowanie dowodowe wykazało, że oskarżony uchylał się od alimentacji, gdyż mając obiektywne możliwości nie wywiązywał się z wypływającego z mocy ustawy i ugody sądowej obowiązku łożenia na utrzymanie swoich dzieci, czego efektem było narażenie ich na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Oskarżony jest osobą zdrową, sprawną, posiadającą umiejętności praktyczne pozwalające mu na podjęcie pracy zarobkowej i pozyskiwanie dochodów m.in. na realizację obowiązku alimentacyjnego. Miał zatem możliwość podejmowania zatrudnienia pozwalającego mu na pozyskiwanie środków finansowych na utrzymanie swoich dzieci. Oskarżony jednakże nie wykazywał w tej kwestii właściwego zainteresowania oraz zaangażowania by wywiązać się z realizacji obowiązku alimentacyjnego. Było to w istocie wynikiem faktycznego braku zainteresowania losem swoich dzieci albowiem brakowi alimentacji towarzyszył z jego strony brak jakiegokolwiek zaangażowania w opiekę nad nimi i ich wychowanie. Nie alimentacja trwała przez na tyle długi okres czasu by okazać się dokuczliwą dla uprawnionych oraz by spowodować powstanie z tego tytułu zaległości alimentacyjnej przekraczającej równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych..

W ocenie Sądu, stopień społecznej szkodliwości czynu jakiego dopuścił się oskarżony jest znaczny. Oskarżony swoim zachowaniem ugodził w jedno z podstawowych dóbr prawnych do jakich należy zabezpieczenie materialnych podstaw egzystencji swoich dzieci jako osób najbliższych nie mających możliwości samodzielnego zarobkowania na swoje utrzymanie.

Zdaniem Sądu także stopień winy oskarżonego należy ocenić jako znaczny, albowiem uporczywie unikał on spełnienia ciążącego na nim z mocy ustawy i potwierdzonego ugodą sądową obowiązku alimentacji nie będąc do tego

przymuszony żadnymi szczególnymi okolicznościami. Działal on w warunkach pełnej swobody decyzyjnej, jego zdolność do rozumienia przedsiębranego czynu i pokierowania swoim postępowaniem nie była niczym ograniczona. Jego wiek i stan zdrowia pozwalały mu na podjęcie pracy zarobkowej choćby w formie dorywczej, z której uzyskane środki mógłby przeznaczyć na choćby częściowe zaspokojenie potrzeb swoich dzieci. Jego postawę Sąd ocenił w kategoriach zdecydowanie negatywnej i godnej potępienia jako przejaw swoistej obojętności wobec losu swoich dzieci, które powołał do życia. Dowodem takiej postawy jest fakt, iż w istocie nie interesował się on losem swoich dzieci nie uczestnicząc w ich wychowaniu i opiece nad nimi. Nie sposób uznać, że nawet podejmując pracę zarobkową, nie dysponował wystarczającą ilością czasu by podjąć obowiązki w tym zakresie. Tak więc nie wywiązywanie się przez niego z obowiązku alimentacyjnego składa się, zdaniem Sądu, tylko na element całości jaką jest brak jakiejkolwiek odpowiedzialności oskarżonego za los i sytuację życiową własnych dzieci. Na niekorzyść oskarżonego Sąd przyjął także jego uprzednią wielokrotną karalność w tym za przestępstwo z art. 209 § 1a k.k.

Mając powyższe na uwadze, jak również cele zapobiegawcze i wychowawcze jakie kara ma spełnić wobec oskarżonego oraz cele kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej w społeczeństwie, Sąd wymierzył oskarżonemu M. C. (1) karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczona kara uświadomi oskarżonemu naganność jego postępowania i wdroży go do przestrzegania porządku prawnego. W ocenie Sądu kara w orzeczonym wyżej rozmiarze w pełni zrealizuje swe cele wychowawcze, a także z zakresu prewencji indywidualnej oraz społecznej i zapobiegnie ewentualnemu powrotowi do przestępstwa przez oskarżonego. Stanowi ona dostateczny okres dla podjęcia przez oskarżonego koniecznej refleksji nad własnym postępowaniem oraz charakteryzuje się wystarczającym stopniem dotkliwości by posiadać istotny walor wychowawczy dla późniejszej jego postawy.

Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania wobec oskarżonego środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary. Przepis art. 69 § 1 i § 2 k.k., który określa warunki konieczne do zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary wskazuje, że Sąd może warunkowo zawiesić wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności w wymiarze nie przekraczającym roku, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa nie był skazany na karę pozbawienia wolności i jest to wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Zawieszając wykonanie kary, Sąd bierze pod uwagę przede wszystkim postawę sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste, dotychczasowy sposób życia oraz zachowanie się po popełnieniu przestępstwa.

Analizując treść powyższego przepisu Sąd stwierdził brak możliwości zastosowania wobec oskarżonego M. C. (1) instytucji warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności, albowiem w chwili czynu był on osobą wielokrotnie skazaną za popełnienie innych przestępstw na kary pozbawienia wolności (m.in. z art. 178a § 1 k.k. czy też z art. 178a § 4 k.k.) a jego sytuacji życiowej i rodzinnej nie można traktować w kategoriach szczególnie uzasadnionego wypadku. Niewątpliwie jego nieodpowiedzialne zachowanie skutkujące orzeczeniem wobec niego kary bezwzględnej pozbawienia wolności wpłynie na jego sytuację w przyszłości jednakże nie sposób uznać owej sytuacji jako szczególnie uzasadnionego wypadku a przeciwnie należy ją traktować w kategoriach naturalnych konsekwencji skazania. Należy przy tym nadmienić, że ewentualna trudna sytuacja wynikająca z konsekwencji skazania może stanowić podstawę do ubiegania się przez niego o odroczenie wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności lub odbycie jej w systemie dozoru elektronicznego.

Niezależnie od tego zastosowaniu dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności sprzeciwia się także dotychczasowy sposób życia M. C. (1). W przeszłości oskarżony był wielokrotnie karany a pomimo to dopuścił się ponownie czynu karalnego o znacznej społecznej szkodliwości co świadczy o znacznej demoralizacji oskarżonego oraz lekceważącym stosunku do obowiązującego porządku prawnego. Jawi się on jako osoba pojmująca orzeczenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania w kategoriach faktycznego braku kary. W tym stanie rzeczy jedynie kara o charakterze izolacyjnym spełni swe cele wobec sprawcy i uczyni zadość społecznemu poczuciu sprawiedliwości. Stanowiąc w życiu oskarżonego realną dolegliwość związaną z możliwością

osadzenia w zakładzie karnym ma ona szansę odcisnąć na jego osobie na tyle dobitne piętno by w przyszłości nie popełniał on więcej przestępstw i nabrał szacunku do obowiązującego porządku prawnego.

Sąd na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego M. C. (1) na rzecz oskarżycieli posiłkowych M. C. (2) i P. C. kwoty po 1.500 złotych tytułem poniesionych przez nich kosztów związanych z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru wg. załączonego spisu kosztów.

Orzeczenie o kosztach znajduje uzasadnienie w treści art. 627 k.p.k. Złożyły się na nie:

- opłata od kary pozbawienia wolności - 120 zł,

- ryczałt za doręczenia - 40 zł,

- opłata za dane z K. - 30 zł.

SSR Zbigniew Nowosielski